

Motion

1976/77:1377

av fru Lindquist m. fl.

med anledning av propositionen 1976/77:59 om utbildning och forskning inom högskolan m. m.

I propositionen 1976/77:59 föreslås genomgripande förändringar av den juridiska utbildningen. Den föreslagna utbildningsplanen omfattar dels fullständig juristutbildning av samma längd som den nuvarande, 180 poäng, dels en tvåårig grundläggande rättsutbildning om 80 poäng. I denna motion framförs synpunkter enbart på den s. k. grundläggande rättsutbildningen. Propositionen bygger i denna del på ett av universitetskanslersämbetet utarbetat förslag "En ny juristutbildning" (UKÄ rapport nr 4/1976). I rapporten sägs bl. a. att det finns skäl för att inom juristlinjens ram ge möjlighet till kortare, särskilt ändamålsinriktade utbildningar. UKÄ föreslår därför en grundläggande rättsutbildning med fyra alternativa studiegångar, nämligen arbetsrättslig, civilrättslig, ekonomisk-skatte­rättslig och förvaltnings­rättslig inriktning.

Genom att departementschefen i propositionen följt UKÄ:s förslag beträffande grundläggande rättsutbildning har han tagit avstånd från U 68:s förslag till ny juristutbildning (SOU 1973:59). Tanken på "institutionaliserad etappavgång" från juristlinjen avvisades nämligen av U 68, framför allt av det skälet att något motsvarande behov inte kunnat identifieras på arbetsmarknaden. U 68 konstaterade samtidigt att det studieorganisoriska förslaget ger förbättrade möjligheter till återkommande juridisk utbildning genom att juristlinjen inordnas i ett enhetligare utbildningssystem och genom att enstaka kurser med juridiskt innehåll görs mer tillgängliga.

Majoriteten av remissinstanserna delade U 68:s bedömning, att det inte fanns skäl för uppdelning av juristlinjen. Några erinrade om att det tidigare funnits två examina med begränsade juridiska utbildningsmål, nämligen kansliexamen och distriktsåklagarexamen samt att erfarenheterna från dessa var mindre goda och att det nu saknas anledning att på nytt införa en längre juridisk grundutbildning. Flera remissinstanser, bl. a. arbetsmarknadsstyrelsen, framhöll att det skulle vara olämpligt att införa en etappavgång i juristutbildningen, innan man klargjort arbetsmarknadens behov av en begränsad utbildning.

Från vissa arbetstagarorganisationer framfördes emellertid motsatta uppfattningar. Så gjorde t. ex. TCO gällande att utbildning måste kunna användas för att ändra en arbetslivsstruktur eller för att främja en önskvärd utveckling.

Den socialdemokratiska regeringen fäste uppenbarligen särskilt avseende vid de sistnämnda remissorganens uppfattning. Då den gav UKÄ uppdraget

att utarbeta utbildningsplan för juristlinjen, framhöll den i direktiven angelägenheten av att önskemål från olika grupper i arbetslivet om kortare, särskilt ändamålsinriktad juridisk utbildning skulle tillgodoses. Resultatet av UKÄ:s översyn blev alltså förslaget om den tvååriga grundläggande rättsutbildningen i UKÄ:s tidigare nämnda rapport nr 4/1976, vilket förslag departementschefen gjort till sitt i den nu framlagda propositionen.

Vilka överväganden han därvid kan ha gjort framgår inte av propositionen. Eftersom vi utgår från att han inte kritiklöst följt rapportens förslag, hade det varit av värde om han redovisat sitt ställningstagande i denna kontroversiella fråga.

För oss kvarstår därför de betänkligheter som framfördes av U 68 och som medförde att utredningen ansåg sig inte böra lägga fram något förslag om etappvis avgång från juridikstudierna. Fortfarande har arbetsmarknadens behov av den föreslagna tvååriga utbildningen inte kunnat närmare anges. Det är däremot helt klart att det finns ett utbildningsbehov, men att detta kan och bör tillgodoses genom enstaka kurser i skilda juridiska ämnen. Det kan inte vara rimligt att i dagens kärva sysselsättningsläge locka in ungdomar på en utbildning, där osäkerheten om efterfrågan på arbetsmarknaden är så stor. Efter avslutad utbildning har de också att konkurrera med personer med fullständig juristutbildning, vilket naturligtvis inte underlättar deras möjligheter till anställning.

Vidare förefaller det tveksamt om en så begränsad inriktning av studierna till endast några få juridiska ämnen leder till en meningsfull yrkesutbildning. Det svenska rättssystemet är en enhet, och det kan leda till rättsosäkerhet att alltför mycket stycka sönder det. Juristutbildningen syftar ju inte enbart till att ge kunskap inom vissa avgränsade rättsområden. Den skall också ge träning i juridisk analys och metod. I juridisk yrkesutövning krävs förmåga att analysera och precisera problemställningar och att utnyttja de juridiska hjälpmedlen. Dessa krav förefaller inte kunna bli tillgodosedda vid en kort ämnesinriktad utbildning.

På grund av vad sålunda anförts och då en verklig arbetsmarknadsanalys bör föregå ett beslut om s. k. grundläggande utbildning hemställs

att riksdagen avslår förslaget om grundläggande rättsutbildning och överför medel till enstaka kurser inom sektorn för administrativa, ekonomiska och sociala yrken.

Stockholm den 1 mars 1977

INGER LINDQUIST (m)

LARS AHLMARK (m)

INGRID DIESEN (m)

i Uppsala